

ጥላቻ የምክንያት ምልክት እንጂ ምክንያት አይደለም

ጌታቸው ኃይሌ

መጀመሪያ እንኳን እግዚአብሔር አተረፈን ልበል ።

የክቡር ጠቅላይ ሚኒስቴር ዶክተር ዐቢይ አሕመድን ጀግንነት ከማድነቅ አልፈን በምንደስትበት ጊዜ አንዳንድ ሰዎች “አትቸኩሉ” እያሉ ይመክሩናል ። ደስታ ለነገ አይከተትም ። ግዴታችን የዛሬውን ደስታ የሰጠንን አምላክ ነገም እንዲያስደስተን መለመን ነው ። የዚህን ሰሞን የኳስ ጨዋታ እንደኔ የምትከታተሉ እንደምታውቁት ፣ አንድ ቡድን ኳስ ባገባ ቁጥር የደጋፊዎቹ የደስታ ድምፅና ጭፈራ ጫወታው እስኪያልቅና ድሉ እስኪገኝ አይታመቁም ፤ ጎል በገባ ቀጥር የደስታው ጫጫታ ጆሮ ያደነቀራል ። አዝማሚያው ግልጽ እየሆነ ፣ ድሉም እየታየ ሲሄድማ ፣ ደስታው የሚገለጸው ዕብድ በሚያስብል ሁኔታ ነው ። ዶክተር ዐቢይ የተነፈግናቸውን መብቶች በለውጥ ስም አንድ ባንድ ሲመልስልን ፣ በየአንዳንዱ እንደሰታለን ። የሚያመጣው ለውጥ ትልቅ እንደሚሆንም ምልክት እያየን ነው ፤ ሃያ ሰባት ዓመት ሙሉ ሲያስለቅሱን የነበሩ ሰዎች ያለቅሳሉ ። እንዲደግፋቸው በግርፌያ ያስገድዱት የነበረውን የትግራይ ሕዝብ (“ፋሺዝም እትግራይ ውስጥ” ተብሎ ነበር እኮ) ዛሬ በፈቃዱ ኢትዮጵያን ከድቶ እነሱን እንዲደግፋቸው መማፀን ጀምረዋል ። እስከ ዛሬ መኖሩን እንኳ የማያውቁትን አምላክም ሲለምኑ እናያለን ። ይህ ሁሉ ሲደርስ በማየታችን ደስታ ይገባናል ፤ ግን የምንደስተው በጠላት መሸነፍ ሳይሆን ለኢትዮጵያ ድል በመገኘቱ ነው ። የኢትዮጵያ ድል የያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ ድል ነው ።

የኢትዮጵያ ድል የትግራይ ሕዝብም ድል ነው ። ዶክተር ዐቢይ ጥፋቱ ሁሉ የሕወሐት እንጂ የትግራይ ሕዝብ ከደሙ ንጹሕ ነው ሲል ፣ የትግራይን ሕዝብ ሳይወቅስ ፣ ወያኔዎች ኢትዮጵያን ሳያጠፏት የለማ መገርሳ ቡድን እንደደረሰባቸው አረጋገጠልን ። ኢትዮጵያን ለማዳን አምላክ የኢትዮጵያን ሕዝብ በኦሮሞዎችና በአማሮች (አልፋና ኦሜጋን) ሲያስተባብር ዛሬ የመጀመሪያው አይደለም ። በዓሥራ ስድስተኛው ምእት ዓመት ከአፄ ሠርፀ ድንግል ጋር ቱርክን ከዛሬዋ ኤርትራ ሲያባርሩ ፣ በቅርብ ጊዜ ደግሞ ፣ ከምኒልክ ጋር ሆነው የተበታተነች ኢትዮጵያን ሲሰበሰቡ በታሪክ አብረናቸው ነበርን ።

አሁን እንኳን የተነሣሁት ፣ ዶክተር ዐቢይ ፣ “በዙዎች ከርስታቸው የተፈናቀሉት በጥላቻ ነው” ሲል ስለሰማሁት ፣ ጥላቻ የበሽታው ምልክት እንጂ በሽታው ሌላ መሆኑንና እንደ ዶክተርነቱ ለበሽታው መድኃኒት እንዲፈልግለት ለማሳሰብ ነው ።

ከሥሩ እንጀምርና ፣ በዓሥራ አራት የአስተዳደር ጠቅላይ ግዛት የተከፋፈለችውን ኢትዮጵያን ኢሕአዴግ (ሕወሐት ማለት ይሻል ይሆናል) ከዓሥራ አራቱ አንዱን ቆርጦ በእንጥልጥል ጥሎ ፣ የቀረውን አገር በዘጠኝ ክልል መከለሉን በሕገ መንግሥቱ ዐወጀ ። እንደማየው አከፋፈሉና የክፍሎቹ ስያሜ አሻሚዎች ናቸው ።

ማለት ፥ እነዚህ ክልሎች የተከለሉትና የተሰየሙት ለምን እንደሆነ ሕዝቡ የገባውና መንግሥት የሚለው የተለያየ ነው ። ሕገ መንግሥቱ ክልሎችን ራስ-ገዝ የአስተዳደር ክፍሎች ያደርጋቸዋል ። እንግሊዝኛው States ይላቸዋል ። ሐሳቡ Federally United States of Ethiopia ለማለት የተጻፈ ይመስላል ። ሕዝቡ ግን በክልሎቹ ውስጥ የሚኖረው የትልቁ ነገድ የግል ንብረት አድርጎ ወስዶታል ። እንዲያውም የጋምቤላን ክልል ሲተረጎም ክልላቸውን የጋምቤሎች የግል ንብረታቸው እንደሚያደርግ ከኔ በፊት ሁለት ጸሐፊዎች አሳይተዋል ። ክልሎች የተፈጠሩት ፥ ስማቸው እንደሚያመለክተው ፥ የትልቁ ነገድ የግል ንብረት ከሆኑ ፥ ሌሎቹን “ውጡልን ፥ ድምበራችን ተገፋ” ቢሉ አይፈረድባቸውም ። ትልቁ ደኻ ትንሹን ደኻ የሚያሳድደው “ለኔ የተሰጠውን ክልል ልቀቅልን” እያለ ነው ። እንደ ሲዳማ ፥ እንደ ጉራጌ ያሉ ነገዶችም የየራሳችን ቦታ ተከልሎ ይሰጠን የሚሉት ፥ “እናታችን ስትዘረፍ እኛ ለምን አንዘርፍም? ኢትዮጵያ የሁላችንም እናት አይደለችም ወይ?” ብለው ነው ። የሚሰጣቸው መልስ ፥ ጠቅላይ ሚኒስትሩ እንዳለው ፥ “አዎን ፥ እውነታችሁን ነው ፤ ኢትዮጵያ የሁላችንም ነች” መሆን አለበት ።

ግን አማሮች ሲባረሩ የሆነውን እንመልከት ፤ ለአማሮች ብቻ የተሰጠ የግል ክልል ያለ ይመስል ፥ በስማቸው ባልተጠራ ክልል ውስጥ የሚኖሩ አማሮችን ፥ “ወደ ክልላችሁ ሂዱ” አሏቸው ። ሕገ መንግሥቱን አርቃቂዎችን የምጠይቀው ፥ “የቱ ነው ለአማሮች በግል የተሰጠው ክልል?” እርግጥ ፥ ጥንት “አምሐራ” የሚባል ክፍለ ሀገር ነበረ ። ግን ክፍለ ሀገሩ የተመሠረተው በቤተሰብ እንጂ ፥ በቋንቋ ላይ አልነበረም ። የተመሠረተው በቋንቋ ላይ ቢሆን ኖሮ ፥ የጥንቱ አምሐራ ክፍለ ሀገር አማርኛ የተንሰራፈፈባቸውን ጎንደርንና ጎጃምን ይጨምር ነበር ፤ አልጨመረም ። ጎንደር ፥ ጎጃም ፥ አምሐራ ከጥንት ጀምሮ ራሳቸውን የቻሉ ሦስት ክፍለ ሀገሮች ነበሩ ።

“አማራ የሚባል ነገድ አለ ወይስ የለም?” የሚለው ጥያቄ ተነሥቶ የነበረው ፥ ሕዝባችንን በቋንቋ መከፋፈል ስለተጀመረና አማርኛ የሚናገረውን ሁሉ (ጎጃምን ፥ ጎንደርን ፥ ሰሜን ሸዋን ሳይቀር) አማራ/አምሐራ ማለት ያመጣ ብንጣጣ ነው እንጂ ፥ የዛሬውም ሆነ የጥንቱ አማራ ጎሳው ኢትዮጵያዊነት ነው ፤ ክልሉም ኢትዮጵያ ነች ። ሌሎቹን ጎሳ-ተከል ኢትዮጵያውያንን እንደ አማራ እንዲያስቡ (ጎሳችን ኢትዮጵያዊነት ነው ፤ ክልላችንም ኢትዮጵያ ነች እንዲሉ) በመጥራት ፈንታ ፥ አማሮቹን እንደ ጎሳዎች እንዲያስቡ (ጎሳችን አማራነት ነው ፤ ክልላችንም ተከልሎ የተሰጠን ቦታ ነው) እንዲሉ አስገዳጅ ሁኔታ ተፈጠረባቸው ። እገሌ ከእገሌ ሳይል ፥ በሥልጣኔ ከጎሳችን አስተሳሰብ ነፃ የወጣውን ኢትዮጵያዊ ሁሉ ወደ ኋላ-ቀሮቹ የሚሰብ ጎይል መጣበት ።

ክልሎች ለጎሳዎች ኢትዮጵያ እንደቅርጫ ተከፋፍላ የተሰጠች ከሆነ ግን ፥ ክልል ሌልው ስሙ “ክልክል” ነው ። ክልል የሌላቸው ጎሳዎች በገዛ አገራቸው አገር- አልባ ሆኑ ። የታሰበው ይህ ከሆነ ፥ ሕገ መንግሥቱ ውስጥ ፥ “ማንኛውም ኢትዮጵያዊ በሀገሪቱ ውስጥ በማንኛውም የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ ለመተዳደሪያው

የመረጠውን ሥራ የመሥራት መብት አለው” የሚለው አንቀጽ ፥ “ለባይተዋር የሚሰጥ መስተንግዶ አይነፈጋችሁም ፤ በፍቅር ትስተናገዳላችሁ” ከማለት ያለፈ ዋጋ የለውም ።

ከዶክተር ዐቢይና ከቅዱስ ዳዊት ጋራ “ጽድቅ ወሰላም ተሳዐማ” (እውነትና ሰላም ተቃቅፈው ተሳስመው) ፥ ጥላቻ የሚወገደው ሕገ መንግሥቱን በማያሻማ ቋንቋ በመጻፍ እና ለአስተዳደር ክፍሎች የማያሻማ ስም በመስጠት ብቻ ነው ። ጎሳዎችን ለማስደሰት የተጫረውን እሳት ክልል በሚባል ቤንዚን ማጥፋት አባባሰው እንጂ ፥ አላጠፋውም ። ደጋግሜ እንደጻፍኩት ፥ የተሻለው ወደ ጥንቱ ታሪካዊ አውራጃዎች መመለስ ነው ። ኢትዮጵያ ከዳር እስከ ዳር የያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ መብት መሆኗን ደክተር ዐቢይ አሕመድ አረጋግጦልናል ። አገር ከፍሎ ለመያዝ የሚያስችል የጎሳ ወይም የቡድን መብት የሚባል ነገር በየትም አገር የለም ። እንደዱሮው አብረን በአንድ ሌማት እንብላ ፤ በሳህን ማካፈሉ ባህላችን አይደለም ።

ጉዳዩ በአካባቢው ነዋሪዎችና ሽማግሌዎች እንደሚጠና ስምተናል ። መልካም ዜና ነው ። ግን ፥ ጉዳዩ የሽምግልና ብቻ አይደለም ፤ በሕግ ላይ የተመሠረተ ለውጥ ያስፈልገዋል ። ደክተር ዐቢይ ብቻውን ይኸን ማድረግ እንደማይችል የታወቀ ነው ፤ ማንሣትና ሐሳቡን ለፓርላማ ማቅረብ ግን ይችላል ። ፓርላማው ሕገ መንግሥቱን ማረም ይችላል ። ሐሳቡን ድምፅ ብልጫ ውድቅ ካደረገው ፥ ለተወዳዳሪ ፓርቲዎች ማቸኘፊያ ይሆናል ።

ክቡር ጠቅላይ ሚኒስቴራችን ፤ በቅርቡ አሜሪካ እንደምትመጣ በሰፊው ይወራል ። ሕዝብህ የሚወደውን የኢትዮጵያን ባንዲራ እያውለበለብን ፥ “ሐዊሳ በምጽአትኩ” (በደኅና አምጥቶ በደኅና ይመልስህ) እንላለን ። ባንዲራችንን ስትመርቅልን ለመስማትና ለማየትም በመጓጓት ላይ ነን ። እስካሁን የጠበቀህ የኢትዮጵያ አምላክ ሁል ጊዜም ይጠብቅህ ። አንተም እርዳው ።